

Utrikeshandel med varor 2014

HA0201

I denna beskrivning redovisas först administrativa och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	3
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	4
A.9	EU-reglering	4
A.10	Syfte och historik	5
A.11	Statistikanvändning	5
A.12	Uppläggning och genomförande	5
A.13	Internationell rapportering	7
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	7
B	Kvalitetsdeklaration	7
B.0	Inledning	7
B.1	Innehåll	8
1.1	Statistiska målstorheter	8
1.1.1	Objekt och population	8
1.1.2	Variabler	8
1.1.3	Statistiska mått	8
1.1.4	Redovisningsgrupper	8
1.1.5	Referenstider	9
1.2	Fullständighet	9
B.2	Tillförlitlighet	9
2.1	Tillförlitlighet totalt	9
2.2	Osäkerhetskällor	11
2.2.1	Urval	11
2.2.2	Ramtäckning	12
2.2.3	Mätning	13
2.2.4	Svarsbortfall	15
2.2.5	Bearbetning	16
2.2.6	Modellantaganden	16

2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	17
B.3	<i>Aktualitet</i>	18
3.1	Frekvens	18
3.2	Framställningstid.....	18
3.3	Punktlighet	18
B.4	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	18
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	18
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	19
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	19
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	19
5.1	Spridningsformer.....	19
5.2	Presentation	19
5.3	Dokumentation.....	20
5.4	Tillgång till primärmaterial	20
5.5	Upplysningstjänster.....	20

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

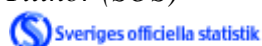
Ämnesområde: Handel med varor och tjänster

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Utrikeshandel

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån, ES/UI
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Maria Adolfsson
Telefon: 08-5069 4725
Telefax: 08-5069 4571
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån, ES/UI
<i>Postadress:</i>	Box 24300, 104 51 Stockholm
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100
<i>Kontaktperson:</i>	Maria Adolfsson
<i>Telefon:</i>	08-5069 4725
<i>Telefax:</i>	08-5069 4571
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt följande lagar, förordningar och föreskrifter:

- Lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken
- Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2010:15) om uppgifter till statistik avseende Sveriges handel med EU:s medlemsländer (Intrastat)
- Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2010:16) om uppgifter till statistik över vissa särskilda förflyttningar av varor
- Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2010:17) om uppgifter till statistik om export fördelad efter faktureringsvaluta.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Inga enskilda företags uppgifter kan identifieras vid redovisning. I enlighet med förordningen (1984:692) om det allmänna företagsregistret ska aggregerade uppgifter om export- och importland (grupperade i åtta landområden) samt export- och importvärden (indelade i nio storleksklasser) årligen lämnas till det allmänna företagsregistret (BASUN). Uppgifterna i detta register omfattas inte av sekretess.

För hantering av sekretesskydd vid publicering av uppgifter avseende utrikeshandel med varor tillämpas s.k. passiv sekretessbevakning. Detta innebär att SCB prövar inskränkt publicering av detaljerade varu- och landuppgifter först efter att ett företag själv har begärt detta.

Det finns två grunder för sekretess. Den första är om endast ett eller två företag har rapporterat in värden för den givna perioden. Det andra testet för sekretess kontrollerar dominans. Ett företag bedöms som dominerande om det har 50 procent av handeln i en varugrupp eller ett land. För sekretess i kombinationen

varugrupp/land gäller att företaget ska ha 70 procent eller mer av handeln för att sekretess ska beviljas.

A.8 Gallringsföreskrifter

Gallringsföreskrifter saknas.

A.9 EU-reglering

Statistiken om varuhandel med EU:s medlemsländer samt med övriga länder är reglerad genom följande av EU:s förordningar (och ändringar till dessa):

Intrastat (varuhandel med EU-länder)

- Europaparlamentet och Rådets förordning (EG) nr 638/2004
- Europaparlamentet och Rådets förordning (EG) nr 222/2009 – om ändring av förordning (EG) nr 638/2004
- Kommissionens förordning (EG) nr 1982/2004
- Kommissionens förordning (EG) nr 1915/2005 – om ändring av förordning (EG) nr 1982/2004
- Kommissionens förordning (EU) nr 91/2010 – om ändring av förordning (EG) nr 1982/2004
- Kommissionens förordning (EU) nr 96/2010 – om ändring av förordning (EG) nr 1982/2004
- Kommissionens förordning (EU) nr 1093/2013 – om ändring av förordning (EG) nr 638/2004 och 1982/2004

Extrastat (varuhandel med länder utanför EU)

- Europaparlamentet och Rådets förordning (EG) nr 471/2009
- Kommissionens förordning (EU) nr 92/2010
- Kommissionens förordning (EU) nr 113/2010

Nomenklaturer:

Varor

- Rådets förordning om etablerandet av en varunomenklatur (EG) nr 2658/87: Kombinerade nomenklaturen (KN)
- Kommissionens förordning (EU) nr 1001/2013 - om ändringar av KN-koder
- Meddelanden och upplysningar: uppförandekod för den kombinerade nomenklaturen
- Meddelanden och upplysningar: förklarande anmärkningar till den kombinerade nomenklaturen

Länder

Kommissionens förordning (EU) nr 1106/2012 om en nomenklatur för länder och regioner.

A.10 Syfte och historik

Statistiken syftar till att belysa Sveriges utrikeshandel med varor och länder. Sveriges medlemskap i EU har medfört att SCB infört helt nya system jämfört med åren före 1995 för att kunna publicera uppgifter över utrikeshandeln fr.o.m. januari 1995. T.o.m. 1994 har statistiken helt kunnat baseras på de uppgifter företagen lämnat till Tullverket vid all export och import av varor. För att kunna redovisa statistik med samma omfattning som tidigare måste fr.o.m. 1995 uppgifter om EU-handeln inhämtas genom en särskild undersökning benämnd Intrastat. Intrastatundersökningen finns i samtliga EU-länder.

A.11 Statistikanvändning

Finans- och näringsdepartementen samt Riksbanken för bedömningar, prognoser och beslut inom ekonomisk politik och näringspolitik.

Kommerskollegium, Tullverket, Jordbruksverket, Livsmedelsverket för förhandlingar och utredningar inom handelspolitikens område.

SCB som underlag för nationalräkenskaperna och betalningsbalansstatistiken för rapportering till EU:s statistiska organ Eurostat och andra internationella organ.

Konjunkturinstitutet, bankers och finansinstitutens analysenheter, näringslivets organisationer för bedömningar av samhällets ekonomiska utveckling och prognoser om denna.

Exportrådet, svenska och utländska företag, utländska ambassaders handelsrepresentationer som underlag för bedömning av marknadsanalyser och marknadsundersökningar.

Massmedia för nyhetsbevakning och som underlag för artiklar om utvecklingen av svensk utrikeshandel.

Forskare och utbildningsväsendet (universitet, högskolor etc.).

A.12 Uppläggning och genomförande

Statistiken om utrikeshandeln med varor består av de två statistiksystemen Extrastat och Intrastat. I huvudsak insamlas och publiceras varje månad uppgifter om värde och kvantitet fördelade efter vara och land. Kännetecknande för statistiken är dess detaljrikedom. Varunomenklaturen innehåller drygt 9 000 varukoder och landnomenklaturen nästan 250 länder. Det innebär som mest drygt 2 miljoner redovisade statistikuppgifter varje månad. Svårigheterna att åstadkomma statistik av god kvalitet på samtliga detaljerade redovisningsnivåer är därför uppenbara. Därför prioriteras de värdemässigt största redovisningsgrupperna i arbetet med statistiken.

Varuhandel med länder utanför EU (Extrastat)

Extrastat är registerbaserade statistikuppgifter som SCB erhåller från Tullverket. Uppgifterna har sitt ursprung i de import- och exportdeklarationer som ska

redovisas av den som importerar varor från eller exporterar varor till icke EU-länder (tredje land). År 2013 utgjorde Extrastathandeln ca 42 procent av det totala exportvärdet och ca 31 procent av det totala importvärdet.

Varuhandel med EU-länder (Intrastat)

Intrastat är utformad av EU:s statistikorgan Eurostat. Det är en totalundersökning med en cut-off-gräns, där de allra minsta företagen inte ingår i datainsamlingen. Intrastatundersökningen avser företag som har en årlig varuutförsel till EU om minst 4,5 miljoner kronor eller varuinförsel från övriga EU-länder om minst 4,5 miljoner kronor. Intrastatuppgifterna insamlas månadsvis, elektroniskt eller på pappersblankett. De uppgifter företagen lämnar är redovisade på varor (med samma nomenklatur (KN) som vid handel utanför EU) och EU-land. Undertäckning och svarsbortfall för företag korrigeras löpande genom olika statistiska metoder där företagets momsredovisning används som hjälpinformation. Uppgifterna från företagets momsdeklaration tjänar också som grund för uppgiftsskyldighet i undersökningen. Den kompletterande uppgiften omfattar endast det totala värdet av varuleveranser till och från EU varje månad. SCB fördelar dessa kompletterande uppgifter för varje EU-land och på mer aggregerade varugrupper enligt KN, SITC och SPIN. Denna bortfallskomplettering utgjorde under 2013 ca 2 procent av det totala exportvärdet och ca 3 procent av det totala importvärdet.

Avgränsningar

Med vara avses lös egendom inklusive elektrisk ström. Utrikeshandelsstatistiken omfattar endast de varor som fysiskt förs mellan Sverige och andra länder. Den innehåller alltså inte så kallad merchanting (tjänst) där varor sänds mellan andra länder än Sverige, men där fakturan skickas till eller från Sverige. Inte heller ingår tillfälliga (temporära) varuflöden där varan inte bearbetas eller beskattas på något sätt (t.ex. varor i transit). Däremot ingår varor som importerats skattefritt för vidare konsumtion i annat EU-land.

Statistiken omfattar inte utrikeshandeln med tjänster som är en separat urvalsundersökning som ingår i betalningsbalansen. Det bör noteras att avgränsningen mellan vara och tjänst kan vara svår att göra i vissa fall som t.ex. vid definition av programvara som innehåller både en varu- och tjänstedel. Reparation samt hyra och operationell leasing räknas som tjänst.

Redovisning efter länder

Sveriges medlemskap i EU har förändrat redovisningen om uppgiften handelspartner. Tidigare landredovisning t.o.m. 1994 har vid import alltid avsett land efter varans ursprung. Den del av importen som fr.o.m. 1995 införs från annat EU-land har endast uppgift om avsändande medlemsland och anger inte ursprungsland för varan. Det betyder att Sveriges import från EU inte kan redovisas efter om varan har ursprung i annat EU-land eller kommer från 3:e land.

Saknaden av uppgift om ursprungsland påverkar hur landfördelad import kan redovisas. Den totala importen med fördelning efter länder redovisas alltså därför efter avsändningsland. Uppgifter över varuexporten fördelad efter land är emellertid oförändrad jämfört med tidigare redovisning.

A.13 Internationell rapportering

Leveranser till Eurostat (månadsstatistik), IMF (månad), OECD (år), FN (år).

Se även *A.9 EU-reglering*.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Förenklingar för mindre uppgiftslämnare/företag genom t.ex. ökade bortfalls-kompletteringar är hela tiden föremål för utredning.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB beskriver kvaliteten i undersökningar enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

Innehåll

I detta avsnitt beskrivs statistikens innehåll för att visa hur väl statistiken tillgodoser externa krav och önskemål.

Tillförlitlighet

Informationen under detta avsnitt ska tala om i vilken mån man kan lita på statistiken. För att strukturera informationen behandlas olika osäkerhetskällor som har en påverkan på statistikens kvalitet. Här behandlas också vad myndigheten gör för att minimera dessa osäkerheter.

Aktualitet och punktlighet

Avsnittet ger information om tidsavståndet mellan publicering av statistiken och statistikens referenstid samt om publiceringsfrekvens och hur väl publiceringsplanen har följts.

Jämförbarhet och sammanvändbarhet

Avsnittet behandlar olika aspekter som påverkar statistikens jämförbarhet över tid och mellan grupper samt möjligheter att använda statistiken tillsammans med annan statistik.

Tillgänglighet och förståelighet

I avsnitt anges i vilka media och kanaler statistiken görs tillgänglig. Information ges också om hur man kan få tillgång till statistikens dokumentation. Även olika referenser anges här till studier, handböcker m.m. som är relevanta för tolkningen av resultat och tillförlitligheten i statistiken.

För mer information om kvalitetsbegreppet för officiell statistik och en mer detaljerad redovisning av innebörden i de fem huvudkomponenterna, se rapporten [Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik \(MIS2001:1\)](#) i serien *Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik*. Publikationen finns på SCB:s webbplats.

Statistiken belyser Sveriges utrikeshandel med varor och länder och består av de två statistiksystemen Extrastat och Intrastat:

- Varuhandel med länder utanför EU (Extrastat). Detta är en totalundersökning som baseras på Tullverkets insamling av import- och exportdeklarationer.
- Varuhandel med EU-länder (Intrastat). Detta är en totalundersökning med cut-off för företag under tröskelvärdet. Företag med en årlig handel överstigande tröskelvärdet 4,5 miljoner kronor för leveranser till EU (utförsel) och 4,5 miljoner kronor för leveranser från EU (införsel) är uppgiftsskyldiga. Uppgiftsskyldigheten grundas på uppgifter som rapporteras till Skatteverket avseende företagets EU-handel.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Månatlig import av varor: Införsel av varor från utlandet

Månatlig export av varor: Utförsel av varor till utlandet

1.1.1 Objekt och population

Objekt är importerande och exporterande företag. Population är alla i Sverige verksamma företag som importerar och exporterar varor varje månad. Undantagna är företag som har tillfälliga (temporära) varuflöden där varan inte bearbetas eller beskattas på något sätt (t.ex. varor i transit). Hur avgränsningen av populationen sker beskrivs närmare i avsnitt 2.2.1.

1.1.2 Variabler

De variabler som publiceras är statistisk varukod enligt varuklassificeringen KN8, partnerland (export: bestämmelseland, import: avsändningsland), nettovikt, annan kvantitet än vikt för vissa varor, statistiskt varuvärde (export värderat, free on board (fob); import värderat, cost, insurance and freight (cif)).

1.1.3 Statistiska mått

De statistiska måtten i undersökningen om utrikeshandel med varor utgörs av summa värden (löpande priser) per vara och land, total export och import samt handelsnetto (export minus import) för vald referensmånad. Även volym- och prisindex (fasta priser) fördelat på varugrupper per kvartal presenteras.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Redovisningen av Sveriges varuhandel sker enligt följande varuklassificeringar:

- *Kombinerade Nomenklaturen (KN)*, data finns på olika detaljeringsnivåer (2, 4, 6 och 8-siffernivå), där KN8 är den mest detaljerade nivån
- *Standard International Trade Classification (SITC rev4)*, data finns på olika detaljeringsnivåer (1, 2, 3, 4 och 5-siffernivå), där SITC5 är den mest detaljerade nivån
- *Standard för svensk produktindelning efter näringsgren (SPIN 2007)*,

data finns på olika detaljeringsnivåer (1, 2, 3, 4 och 5-siffernivå), där SPIN5 är den mest detaljerade nivån

I samtliga tabeller som publiceras i SCB:s statistikdatabas avses avsändningsland för importen och bestämmelseland för exporten. Bestämmelseland är det (vid exporttillfället) senaste kända land där varan är avsedd att förbrukas.

Mer information om de olika varunomenklaturerna går att hitta under Produktindelningar i [SCB:s klassifikationsdatabas](#).

1.1.5 Referenstider

Både populationens och variablernas referenstid är månad, dvs. uppgifter insamlas per kalendermånad.

1.2. Fullständighet

SCB:s system bygger i första hand på EU:s förordningar. Marknadens krav är dock inte alltid identiska med förordningarnas. Som exempel på detta kan nämnas att uppgift om ursprungsland saknas. Man har heller ingen publicering av transaktionstyper, uppgifter som båda ofta efterfrågas av användare.

De ensiffriga transaktionstyperna samlas in i syfte att visa vilken typ av transaktion som varit aktuell och beskrivs här översiktligt:

1. Köp/försäljning av varor, flytt av eget lager
2. Retur/ersättning av varor
3. Varuleveranser inom ramen för biståndsprogram/hjälpleveranser, gåvor
4. Varuleveranser för lönbearbetning
5. Varuleveranser efter lönbearbetning
6. Nationell kod (används inte i Sverige)
7. Varuleveranser för gemensamma försvarsprojekt/regeringsprojekt
8. Byggnadsmaterial/utrustning för arbeten enligt allmänna byggnads- eller anläggningsavtal med samlingsfaktura
9. Övriga transaktioner

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistikanvändaren är vanligen mest intresserad av att få uppfattning om i vilken mån han/hon kan förlita sig på ett statistikvärde totalt sett, d.v.s. få en begränsning för hela avvikelserna från målstorheten. I detta avsnitt ges en sammanfattande beskrivning av de olika osäkerhetskällornas påverkan på statistikens kvalitet.

Vid en bedömning av hur olika fel påverkar statistiken från en undersökning skiljer man ofta på slumpmässiga fel vilka orsakar slumpmässig beräkningsbar osäkerhet hos de skattade resultaten och systematiska fel som påverkar resultaten i en viss riktning. Med det totala felet avses det sammanlagda felet dvs. det slumpmässiga felet tillsammans med det systematiska felet.

Specifikationer

Specifikationsfelet definieras som den avvikelse som uppstår mellan det som undersökningen ska mäta och det som faktiskt mäts. I undersökningen om Utrikeshandel med varor innebär det att det blir en skillnad mellan statistiskt värde, vilket är det som undersökningen ska mäta enligt gällande förordningar, och fakturavärde, vilket är det som delvis mäts. Utrikeshandel med varor publicerar statistik enligt statistiskt värde, vilket innebär att frakt- och försäkringskostnader fram till svensk gräns är inkluderade i värdet. De uppgifter som SCB får från Tullverket (Extrastat) är värderade enligt denna princip, medan de uppgifter som samlas in inom EU (Intrastat) redovisas i fakturavärde. Med fakturavärde menas fakturerat belopp inklusive kostnader för frakt och försäkring i de fall dessa enligt leveransvillkoren ingår i fakturan. För att få samstämmighet i de uppgifter som publiceras samt för att följa gällande förordningar görs, med hjälp av särskilda omräkningsfaktorer, omräkningar från fakturavärde till statistiskt värde innan publicering.

Omräkningsfaktorerna bygger på en särskild undersökning som enligt rekommendation från EU bör genomföras ungefär vart femte år. Detta gäller endast för de länder (däribland Sverige) som på grund av förenklingsskäl för uppgiftslämnarna inte samlar in det statistiska värdet månadsvis. För Sveriges del gjordes denna undersökning senast år 2013. Undersökningen avser dels en cut-off-del där de 70 procent värdemässigt största företagen har lagstadgad uppgiftslämnarplikt, dels en kompletterande del avseende medelstora/mindre uppgiftsskyldiga företag i Intrastat. Den kompletterande delen genomförs via stratifierat OSU-urval och genomförs helt på frivillig basis.

Till skillnad från Utrikeshandel med varor redovisar Nationalräkenskaperna uppgifter värderade i fakturavärde, vilket innebär vissa naturliga avvikelser vid jämförelse. Skillnaden i värde mellan det statistiska värdet och det fakturerade värdet är ca 1,0 procent för införseln och -0,6 procent för utförseln, sett till den totala flödesnivån.

Tillförlitlighet på olika redovisningsnivåer

Tillförlitligheten mellan olika varugrupper på mer detaljerade redovisningsnivåer inom utrikeshandeln med varor varierar. Detta är i hög grad beroende på vilken förmåga uppgiftslämnarna har att lämna korrekta uppgifter. En stor svårighet för uppgiftslämnarna är själva varuklassificeringen som är olika svår beroende på varuområde.

Tillförlitligheten är högre för mer aggregerade redovisningsnivåer. Det kan dock vara svårt att upptäcka om värdemässigt stora uppgiftslämnare – systematiskt – inkommit med felaktiga nivåer i deras import- eller exportuppgifter. Dessutom kan avgränsningen mellan vara och tjänst i vissa fall vara svår. Ett exempel på detta är definitionen av en programvara som innehåller både en varu- och tjänstedel.

Bortfallet är olika stort för olika redovisningsgrupper. Det kan bl.a. annat bero på företagsstrukturen inom varugruppen (t.ex. huruvida varugruppen består av

stora eller små företag). Andelen bortfall och skattat värde varierar därför påtagligt mellan olika redovisningsgrupper och särskilt mycket på mer detaljerade nivåer. Med bortfall menas här dels handel som saknas pga. svarsbortfall och dels handel för de företag som hamnar under tröskelvärdena (dvs. cut-off-gränserna).

Det råder även osäkerhet om hur små företags varuhandel (under tröskelvärdet för uppgiftsskyldighet) är fördelad efter varor och länder inom EU. Detta kan orsaka lägre tillförlitlighet för redovisade uppgifter för värdemässigt mindre varugrupper och länder. Skattningarna är också särskilt svåra att utföra på mer detaljerade redovisningsnivåer.

Revideringar

Både preliminär och slutlig statistik publiceras för undersökningen Utrikeshandel med varor. Preliminär snabbstatistik (total export, import och handelsnetto) publiceras ca 27 dagar efter referensmånaden. Första publiceringen av detaljerade uppgifter (vara/land) publiceras ca 57 dagar efter referensmånaden. Första publiceringen av volymindexberäkningar (fördelade på varugrupper) publiceras ca 60 dagar efter referenskvartalet. Kompletterande information om revideringar går att hitta i avsnitt 2.3 Redovisning av osäkerhetsmått samt 3.2 Framställningstid.

Skillnaden mellan den första preliminära detaljstatistiken och den slutliga publiceringen 2012 låg för exporten på +1,0 miljarder SEK (+0,1 procent). Motsvarande uppgifter för importen var +11,4 miljarder SEK (+1,1 procent).

En omfattande studie Improvement of the work on revisions in the Swedish external trade av revideringar och revideringspolicy genomfördes 2011, där bl.a. effekten av skattningar av cut-off-delen studerades.

De osäkerhetskällor som påverkar mest

Den osäkerhetskälla som mest påverkar tillförlitligheten totalt i form av revideringar är modellantagandet vid skattningarna av svarsbortfall för handeln under cut-off-gränserna. En annan osäkerhetskälla är systematisk underskattning av snabbstatistik (publicering av preliminär data på aggregerad flödesnivå). Även ramtäckningen i undersökningen om Särskilda varuförflyttningar är en osäkerhetskälla, som till viss del kan kopplas till undertäckning.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

För EU-handel (Intrastat) samlas detaljerade varu- och landuppgifter in från företag som har en handel som överstiger tröskelvärdet 4,5 miljoner kronor för utförsel till EU och 4,5 miljoner kronor för införsel från EU per år. Intrastat är en totalundersökning med en cut-off-gräns för företag som har handel under tröskelvärdet. Tröskelvärdena är beräknade enligt EU:s nuvarande förordningar, så att minst 93 procent av införselvärdet i Intrastat och 97 procent av utförsel-

värdet i Intrastat samlas in i undersökningen.

För att varje månad fastställa vilka företag som är uppgiftsskyldiga för en undersökningsmånad beräknas ett värde på handeln för varje företag från momsdeklarationen avseende de senaste 12 månaderna. Detta värde stäms sedan av mot tröskelvärdena för att avgöra om företagen ska inkluderas i urvalsramen för den aktuella månaden eller inte.

De uppgifter som företagen lämnar i sin momsdeklaration till Skatteverket om inköp från/försäljning till ett annat EU-land används för att skatta handeln under cut-off-gränserna. Vid första publiceringstillfället finns inte alla uppgifter från momsdeklarationen tillgängliga, varför dessa till stor del måste skattas med statistiska metoder. Det är svårt att få exakt träffsäkerhet avseende både antal företag och handelsvärde, men i skattningarna har gjorts valet att ta en liten underskattning istället för överskattning.

Införseln underskattas idag vid första publiceringstillfället med mellan 10-70 miljoner kronor på grund av skattningar av cut-off-delen.

2.2.2 Ramtäckning

Målpopulationen avser i Sverige verksamma företag som importerar från eller exporterar till andra länder. Rampopulationen för varuhandel inom EU (Intrastat) är de företag som lämnar uppgifter om inköp från/försäljning till ett annat EU-land i en momsdeklaration till Skatteverket. Rampopulationen för varuhandel med länder utanför EU (Extrastat) är de företag som lämnar tulluppgifter om sin handel med länder utanför EU till Tullverket.

Urvalsramen är rörlig vilket innebär att företag löpande inkluderas respektive exkluderas från urvalsramen enligt vissa villkor (se mer information under avsnitt 2.2.3 *Mätning*), vilket kan leda till viss under- och övertäckning för enskilda redovisningsmånader. Olika typer av företagsändringar (sammanslagningar etc.) kan ibland bidra till viss undertäckning i månadspubliceringen. Adressuppgifter hämtas från SCB:s företagsdatabas (FDB).

Särskilda varuförflyttningar

I utrikeshandelsstatistiken med varor samlas, förutom de ordinära import- och exportvarorna i Intrastat och Extrastat, även uppgifter in för s.k. Särskilda varuförflyttningar. Denna insamling avser varor som beroende på sin speciella karaktär kan vara svåra att fånga upp i statistiken. Enligt gällande förordningar ska dessa varor därför samlas in via en separat undersökning. De varor som idag ingår i denna undersökning är industrialläggningar, fartyg, flygplan, varor för förråd ombord (enbart utförsel) samt elektricitet. I samband med de månatliga publiceringarna hänförs varorna i den separata insamlingen av särskilda varuförflyttningar till Intrastat- och/eller Extrastathandeln.

Totalt ingår 13 varuområden i gruppen Särskilda varuförflyttningar. Av dessa ingår 5 varuområden i den separata insamlingen som nämns ovan. Varuområdena naturgas och militära varor samlas in via de ordinära Intrastat- och

Extrastatundersökningarna. Tre ytterligare varuområden (offshoreanläggningar, havsprodukter och rymdfarkoster) som inte samlas in idag, planeras att kunna implementeras inom de närmsta åren. Insamling av de tre resterande varuområdena (delleveranser, delar till motorfordon och flygplan samt avfall) bedöms i dagsläget inte vara praktiskt tillämpbara. Viss undertäckning för insamlingen Särskilda varuförflyttningar kan med bakgrund av detta hänföras till att vissa av delområdena idag inte samlas in.

Ramen för insamling av fartyg och flygplan insamlas via luftfarts- och sjöfartsregistret från Transportstyrelsen och undertäckningsproblemen är här relativt liten. När det gäller insamlingen av delområdet Förråd ombord råder en okänd andel undertäckning, men nya rutiner är under utveckling för att möjliggöra kontinuerlig bevakning av täckningen inom detta område.

En kartlägningsstudie *Evaluation of the collection system of the Swedish Specific Movements av undersökningen Särskilda varuförflyttningar* genomfördes under 2010.

2.2.3 Mätning

Insamling av uppgifter

Undersökningen samlar in uppgifter från de företag som har handel utanför Sverige. En del av undersökningen, Intrastat, berör varuhandel inom EU. För Intrastat får SCB uppgifter från de momsdeklarationer som företagen lämnar till Skatteverket om inköp från och försäljning till ett annat EU-land. För Intrastat insamlas uppgifter endast från de största företagen (se mer under *avsnitt 2.2.1 Urval*). Den andra delen av undersökningen, Extrastat, som är en totalinsamling, mäter varuhandel med länder utanför EU. Uppgifterna till Extrastat hämtar SCB från Tullverket.

Med få undantag ska all in- och utförsel av varor dvs. det fysiska varuflödet mellan Sverige och andra EU-länder rapporteras till Intrastat. Handel med tjänster som inte omfattar varuleveranser ska inte rapporteras till Intrastat.

I momsdeklarationen ska företagen uppge värdet av varuinköp från EU (införsel) och värdet av varuleveranser till EU (utförsel). Uppgiftsskyldiga till Intrastat bör försäkra sig om att uppgifter om varuinköp (rad 20) och varuleveranser (rad 35) också rapporteras till Intrastat. För att säkerställa fullständigheten i avlämnade uppgifter till Intrastat gör SCB en avstämning mot dessa värden.

Kända mätfel

Det största kända mätfelet beror på felaktig klassificering av varor enligt EU:s varuklassifikation som ligger till grund för EU:s tulltaxa (anges med s.k. KN8-kod). Klassificeringen av varor på denna nivå är mycket tidskrävande för företagen, vilket försvårar för dem att lämna så precisa uppgifter som efterfrågas. Detta mätfel påverkar inte statistiken på total- och landnivå utan endast statistikens fördelning mellan olika varor.

SCB känner även till följande mindre mätfel:

- felaktigt redovisad trepartshandel
- redovisning av tjänsteprodukter i varuhandeln eller vice versa
- redovisning av nolluppgifter trots att EU-momsvärdet > 0 om varuförvärv redovisats till Skatteverket
- uppskattningar av nettovikt eller annan kvantitet i stället för uppmätta värden
- felaktig redovisning av
 - reparation eller lönebearbetning
 - finansiell eller operationell leasing
 - lager
 - programvaror.

SCB ger stöd till uppgiftslämnarna på flera olika sätt för att underlätta redovisningen. Men den största svårigheten för uppgiftslämnarna är omfattningen och detaljnivån på redovisningen. Eftersom undersökningen till största del är EU-reglerad är SCB:s möjlighet att helt undanröja svårigheterna för uppgiftslämnarna begränsad.

Studier

Osäkerheten i Intrastat och Extrastat som beror på mätfel är ganska dunkelt belyst i studier och analyser. Inga direkt riktade studier på området har genomförts men viss kunskap finns hos SCB om mätfelen. Viss information om mätfel orsakade av felaktig varuklassificering har framkommit i studier inom andra områden.

Import och export

Statistik om handel med länder utanför EU (Extrastat) sammanställs genom statistisk bearbetning av de administrativa export- och importdeklarationer som samlas in av Tullverket. Av tradition är importuppgifterna ofta av bättre kvalitet än exportuppgifterna. Detta då Tullverket prioriterar kontroll av dessa då avgifter i form av tull och moms påförs importerade varor.

Systematiska och periodiska fel i rapporteringen

Förutom ovan nämnda mätfel förekommer vissa systematiska och periodiska fel i rapporteringen på grund av tolkningsfel och bristande resurser hos uppgiftslämnaren, se Figur 1.

Figur 1. Beskrivning av systematiska och periodiska fel i Intra- och Extrastat och deras effekter

Beskrivning av systematiska och periodiska fel	Effekten av felen
Skillnader i värdeutfall (total nivå) mellan publicering av snabbstatistik och första publiceringen av detaljstatistik	Systematisk underskattning med ca 0,8 procent för Intrastathandeln och ca 0,3 procent i Extrastathandeln
Viss systematisk överskattning genom användandet av uppgifter i momsdeklarationen i bortfallsimputeringen. Uppgifterna i momsdeklarationen och det fakturerade värdet är från början definitionsmässigt	Systematisk överskattning med ca 0,1 procent.

något olika. Överskattningen kompenseras dock genom att fler metoder används, något som tillsammans bidrar till bättre skattningar.	
Systematisk underskattning för handeln under tröskelvärdet vid första publiceringen av detaljstatistiken	Systematisk underskattning med mindre än 0,1 procent.
Systematisk underskattning av Extrastat på grund av sent inkommen handel, som idag inte bortfallsskattas vid första publiceringen och snabbpubliceringen.	Systematisk underskattning vid snabbstatistiken med ca 0,4 procent och vid första publiceringen med ca 0,2 procent
Systematisk underskattning av den insamlade statistiken vid första publiceringen, pga. att all statistik inte kommer med i rapporteringen från början. Manuella kompletteringar görs för att kompensera för detta, men de är oftast inte tillräckliga.	Systematisk underskattning med ca 0,3 procent.
Systematiska fel i samband med volymleveranser till NR. Det handlar här om att den preliminära statistiken är underskattad på totalnivå på grund av att snabbstatistik används för den i kvartalet sista månaden. Dessutom kan vissa systematiska fel uppkomma genom felaktiga indextal. I samband med leveransen av fakturavärdena kan även omräkningsfaktorer uppvisa systematiska fel. Detta pga. att de här verkar på enbart varunivåer, och inte kan ta hänsyn till landnivåer.	Svårt att göra någon uppskattning av inverkan av systematiska fel på detaljnivåer. Önskvärt vore att skapa egna indextal på Utrikeshandel med varor samt förbättra omräkningsfaktorerna för Extrastat genom viss hjälpinformation från Tullverket.

För elektronisk rapportering sker vissa maskinella valideringskontroller som omöjliggör viss typ av felrapportering, exempelvis felaktiga varukoder eller landskoder samt saknade värden eller minusvärden. Osäkerheten bedöms som störst på de minst aggregerade nivåerna, dvs. kombinationen KN8/land.

2.2.4 Svarsbortfall

Svarsbortfallet avser här dels icke inkomna uppgifter för uppgiftsskyldiga företag i Intrastat i samband med första publiceringskörningen som görs ca 49 dagar efter referensperioden, och dels cut-off-delen (täckningsbortfall avseende de företag som ligger under cut-off-gränserna).

Uppgiftslämnare som inte inkommit med sin Intrastatredovisning för aktuell månad får 20 dagar efter produktionsmånadens slut en påminnelse där de uppmanas komma in med saknade uppgifter. För att minska bortfallet genomförs även systematisk vitesuppföljning i Intrastat.

För vidare läsning om bevakningsprocessen på bortfall i Intrastat hänvisas till projektrapporten *Improvement of the Intrastat non-response monitoring in Sweden*.

2.2.5 *Bearbetning*

Dataregistrering

Fr.o.m. 2014 har möjligheten för uppgiftslämnarna att rapportera på pappersblankett tagits bort. I och med den elektroniska rapporteringen minimeras risken för valideringsfel eftersom maskinella kontroller görs under rapporteringen så att uppgiftslämnarna kan korrigera uppgifterna direkt.

Granskning av data

Efter att de insamlade uppgifterna har granskats maskinellt på olika sätt gör en ytterligare granskning på landnivå och på varukodsnivå (KN2- och KN4-nivå). Syftet är att upptäcka avvikande värden som kan påverka statistiken på mer aggregerade nivåer.

Viss automatisk imputering görs i granskningen idag av värdemässigt små data. Denna föranleder enligt SCB:s bedömning ingen större osäkerhet i statistiken.

Planer för att minska bearbetningsfel

Åtgärder för att minska bearbetningsfelen är främst att framöver imputera maskinellt i större skala än idag, och lägga de manuella resurserna mer på bortfallsbevakning och mer intensifierad granskning av värdemässigt betydande varor eller företag, och samtidigt kunna införa löpande samgranskning mellan svenska och andra länders data (asymmetrigranskning).

Studier

Följande rapporter kan refereras till inom detta område:

- Increased Automation of the validation and correction processes in the Swedish Intrastat production (2005-8)
- A Selective Editing Method considering both Suspicion and Potential Impact, developed and applied (2006-3)
- Improving macro-editing in Intrastat (2012-02)

2.2.6 *Modellantaganden*

Imputeringsmetoder

För att kompensera för objektsbortfallet i Intrastat används fem alternativa imputeringsmetoder:

1. Framskrivning utan säsongskomponent
2. Framskrivning med säsongskomponent
3. Skattning med moms värden (EU-handel angiven i momsdeklarationen)
4. Manuell imputering

Genomsnittliga totala företagsvärden med säsongskomponent

För att skatta handeln under tröskelvärdena används två alternativa imputeringsmetoder:

Skattning med moms värden (EU-handel angiven i momsdeklarationen)

Genomsnittliga totala företagsvärden utan säsongskomponent

Först skattas företagens totala månadshandel med varor. Därefter fördelas skattningarna på varor och länder, där företagshistorik och homogenitet i

varuhandelsstruktur utnyttjas.

För att skatta preliminära uppgifter i samband med publiceringen av snabbstatistiken tillämpas en metod med tillväxtfaktorer. Vid beräkning av tillväxttakten i handeln från en period till en annan, utnyttjas förhållandet mellan summan av handeln med den senaste publicerade månaden (t-2) och summan av handeln i den kommande månaden (t). Idag sker en systematisk underskattning med omkring 0,8 procent för skattningar av Intrastathandeln, och kanske 0,3 procent i Extrastat vid snabbpubliceringen.

För vidare läsning om dessa metoder hänvisas till rapporten *Improvement of the Swedish rapid estimates in the foreign trade on commodities*.

Skattningar av totala värden på företagsnivå görs på goda grunder då både uppgifter från momsdeklarationen och företagshistorik kan utnyttjas. Det råder dock stor osäkerhet om hur små företags varuhandel (under tröskelvärdet för uppgiftsskyldighet) är fördelad på varor och länder inom EU. Detta kan orsaka lägre tillförlitlighet för vissa skattade uppgifter per varugrupp och land. Om både historikuppgifter och uppgifter från momsdeklarationen för innevarande period saknas tillämpas en särskild imputeringsmetod som utnyttjar medelvärden. Denna metod ger dock ganska grova skattningar och bör användas så restriktivt som möjligt.

Särskilda svårigheter förekommer även för företag som inte är uppgiftsskyldiga där det helt saknas historikuppgifter att utgå från. Skattningar görs då istället genom att utnyttja hjälpinformation om vilken näringsgren som företaget tillhör enligt den gällande standarden för svensk näringsgrensindelning, SNI 2007. För mindre företag som handlar med en mängd olika varor kan skattningar ibland bli mindre träffsäkra. Detta beror på att företag även kan handla med varor i andra näringsgrenar än den näringsgren de tillhör enligt uppgifter från SCB:s företagsdatabas (FDB).

Följande rapporter kan refereras till inom detta område:

- Survey on statistical value 2007 (2008:02)
- Evaluation of the estimation methods in the Swedish Intrastat System (2008:11)
- Improvement of the Swedish rapid estimates in the foreign trade on commodities (2008:12)

Improvement of the estimation methods in the Swedish Intrastat system (2010:12).

Improvement of the distribution keys for the estimated trade in the Swedish Intrastat system (2012:02).

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Preliminära uppgifter (snabbstatistik) publiceras allra först och då endast som total import och export, fördelad på EU-handel och icke EU-handel.

EU-handeln utgörs här av skattningar baserade på lämnade uppgifter från en större delmängd av de företag som har handel med EU. Merparten (95 procent) av avvikelserna mellan denna skattning och senare utfall (detaljerade uppgifter) ligger inom intervallet -2 miljarder/+1 miljard kronor för både import och export.

Inga övriga osäkerhetsmått beräknas för undersökningen.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Uppgifter insamlas och statistiken publiceras per kalendermånad månatligen.

3.2 Framställningstid

Preliminär snabbstatistik (total export, import och handelsnetto) publiceras ca 27 dagar efter referensmånaden. Första publiceringen av detaljerade uppgifter (vara/land) publiceras ca 57 dagar efter referensmånaden. Volymindexberäkningar (fördelade på varugrupper) publiceras ca 57 dagar efter referenskvartalet.

I samband med att ny statistik publiceras revideras även tidigare statistik, vanligtvis tre månader tillbaka i tiden. I samband med helårspubliceringen i februari revideras hela föregående år. Vid den publicering som sker i oktober revideras hela det innevarande året samt föregående år. Det innebär att slutlig statistik av föregående år publiceras i oktober nästkommande år. Det kan dock förekomma att revideringar görs för perioder ännu längre tillbaka i vissa speciella fall.

3.3 Punktlighet

Publiceringen under 2013 följde ursprunglig publiceringsplan för Sveriges officiella statistik. [Publiceringsplan för 2014](#) finns på SCB:s webb.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Omläggningen av statistiken från 1995 innebär att betydande svårigheter föreligger att jämföra resultaten med uppgifter före detta år. Från och med 1998 blev företagen ombedda att i Intrastat rapportera in fakturerat värde istället för statistiskt värde. Fr.o.m. maj 2004 tillkom 10 nya medlemsländer i EU, och fr.o.m. januari 2007 tillkom 2 nya medlemsländer i EU. Handeln med dessa länder insamlas således numera genom Intrastatsystemet istället för som tidigare via Extrastatsystemet. I juli 2013 tillkom ytterligare ett nytt medlemsland, Kroatien.

Varuklassificeringarna ses över med jämna mellanrum något som resulterar i att varukoder helt kan tas bort, läggas till eller ändra innehåll. I samband med detta skapas nya nomenklaturversioner. Dessa översyner som sker i takt med att

handelsmönstren förändras gör det svårt att tillhandahålla långa tidsserier. Även vissa begreppsändringar kan påverka jämförbarheten mellan olika perioder. Som exempel på detta kan nämnas att importen fram till 1995 baserades på ursprungsland medan den efter 1995 baseras på avsändningsland.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Samstämmighet med FN:s och EU:s standarder. Statistiksystemet Intrastat tillämpas i alla EU-länder.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Företagens momsdeklarationer om EU-handel används som skattning för bortfall av Intrastatuppgifter och även för avstämning av inlämnade Intrastatuppgifter.

Statistiken om industrins varuproduktion i Sverige är fördelad enligt samma varunomenklatur (KN) som utrikeshandelsstatistiken, vilket möjliggör sammanvändbarhet av export-, import- och produktionsuppgifter på varunivå.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Pressmeddelanden, Publikationer, Sveriges Statistiska Databaser och Internet samt Eurostats statistikdatabas Comext som även inkluderar övriga EU-länders statistik

5.2 Presentation

Statistiska meddelanden (SM):

HA22 Utrikeshandel. Export och Import fördelade på varor och länder (kvartal)

HA23 Utrikeshandel, Volymindex (kvartal)

Sveriges Statistiska Databaser (SSD):

Utrikeshandel, totalt inklusive snabbstatistik (månad)

Utrikeshandel, varugrupper enligt KN fördelade på länder (månad)

Utrikeshandel, varugrupper enligt SITC fördelade på länder (månad)

Utrikeshandel, varugrupper enligt SPIN fördelade på länder (månad)

Utrikeshandel, volymindex enligt SITC (kvartal)

Internet:

Statistiska centralbyråns webbplats

Pressmeddelanden (månad och kvartal)

Statistiska Meddelanden (kvartal)

Tabeller&diagram

Export, import och handelsnetto (månad)

Export och import fördelade på världsdelar (månad)

Export och import av varor fördelade på länder (månad)

Export och import för viktiga varuområden enligt SITC (månad)

Export och import för stora handelspartner (månad)
Export och import för stora varugrupper enligt SPIN (månad)

5.3 Dokumentation

Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Framtagning av statistiken (SCBDOK)*. Statistikens kvalitet beskrivs i föreliggande dokument, *Beskrivning av statistiken (BAS)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Statistikens detaljerade innehåll (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats, www.scb.se/HA0201

Referenser

Övrig dokumentation som kan vara intressant för undersökningen Utrikeshandel med varor är:

Europeiska Kommissionen (Eurostat)

- Statistics on the trading of goods – User guide
- European external trade statistics in the light of international recommendations

FN, International Merchandise Trade Statistics

- Concepts and Definitions
- Compilers Manual

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärmaterialet lagras i PC-miljö. Specialbearbetningar av primärmaterialet kan på uppdragsbasis genomföras enligt användarens önskemål.

5.5 Upplysningstjänster

SCB erbjuder både allmän information samt uppdragsverksamhet. För frågor, kontakta:

Statistikservice, tel. 08-5069 4801 alt.

e-post: utrikeshandel@scb.se

Dessutom finns en jourfunktion avseende Intrastat-ärenden:

Intrastat helpdesk, tel. 08-5069 4400 alt.

e-post: intrastat@scb.se

Därutöver kan viss allmän information om Intrastatsystemet (bl.a. uppgifter om nomenklaturen) inhämtas från www.scb.se/intrastat